

ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการ

วันที่ 23 - 24 ธันวาคม 2567

ณ โรงแรมเซ็นทารา ไทฟ์ ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะกรุงเทพมหานคร

บรรยาย เรื่องความสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากกลุ่มวัยทำงาน

โดย รองอธิบดีกรมอนามัย นายแพทย์ปองพล วรปาณี

จากตัวเลขวัยทำงานจำนวน 41 ล้านคน ซึ่งการนับอายุตั้งแต่อายุ 15 ปี ตามกฎหมายกระทรวงแรงงาน ถึง 59ซึ่งในอนาคตอาจมีการปรับเรื่องการ retirement เกิน 60 ปี ตามการคาดการณ์ในปี 2030 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงอายุแบบเต็มรูปแบบ superaged society ที่มีผู้สูงอายุขึ้นไปเกินร้อยละ 28 ซึ่งประเทศไทยยังอยู่ที่ร้อยละ 20 จากผลกระทบของปัญหาสุขภาพช่องปากในปัจจุบันจากทั่วโลก ที่สูญเสียการทำงานกว่า 164 ล้านชั่วโมงนอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายทางทันตกรรมที่เกิดขึ้นทั่วโลกประมาณ 19 ล้าน ล้านบาท จากปัญหาดังกล่าวนี้การให้ความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของช่องปากจึงเป็นเรื่องจำเป็น ซึ่งในปัจจุบันช่องปากถือเป็นโรคอย่างหนึ่งในกลุ่ม NCDs ด้วย และจากสถานการณ์กลุ่มอายุ 35- 44 ปี จากการสำรวจสภาวะทันตสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 9 ปีพ.ศ. 2566 พบปัญหาฟันผุ ถึงร้อยละ 94 และเป็นฟันผุที่ไม่ได้รับการรักษาถึงร้อยละ 52 แสดงถึงการเข้าถึงบริการที่ต่ำ และพบปัญหาเรื่องเหงือกอักเสบ ร้อยละ 32 และยังมีโรคร่วมกันเช่นหินน้ำลาย และร้อยละ 62.2 ไม่เคยเข้ารับบริการทันตกรรม และพบว่าร้อยละ 4.4 ไม่แปรงฟันก่อนนอน ร้อยละ 68 แปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ ซึ่งการใช้สิทธิการรักษาของประชาชนพบว่ากลุ่มสิทธิข้าราชการจะเข้าถึงมากที่สุด และกลุ่มประกันสังคมเข้าถึงน้อยที่สุด จากการเป้าหมาย WHO คาดหวังให้มีการเข้าถึงบริการร้อยละ 100 ในปี 2030 ดังนั้นการเข้าถึงบริการด้านทันตกรรมในอนาคตต้องเป็นความร่วมมือของทันตบุคลากร ไม่ใช่เพียงทันตแพทย์เท่านั้น แต่ให้นำการใช้ Rethink Dentist Centric model มาใช้ในการจัดการ การตรวจสุขภาพช่องปากสามารถให้นักวิชาการทันตสาธารณสุข ทันตภิบาลสามารถ หรือกระทั่งการใช้ application รักรยิ้มในการตรวจเบื้องต้นได้ ซึ่งเป็นตัวช่วยในการเข้าถึงบริการให้เพิ่มมากขึ้น โดยการใช้ telemedicine จากข้อมูลทั้งหมดนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย Universal coverage เรื่องการเข้าถึงบริการให้ได้มากที่สุด ในปี 2030 โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง (Vulnerable Groups) ประเทศไทยได้มีโอกาสเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมการประชุมสุขภาพช่องปากโลก (WHO Global Oral Health Meeting) เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2567 ที่ผ่านมา และประเทศไทยมี commitment ในการประชุม 5 Action จากทั้งหมด 100 action ดังนี้

Action 23 Intensify upstream health promotion and prevention approach การให้ความสำคัญในการส่งเสริมป้องกันโรค โดยเน้นการตรวจสุขภาพช่องปากร่วมกับการตรวจสุขภาพกาย โดยการสร้างความรอบรู้ Health literacy เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดสุขภาพช่องปาก เช่น การแปรงฟัน 2-2-2 และการเข้าถึงการตรวจสุขภาพเพื่อให้ทันต่อการรักษา

Action 24 support policies and regulations to limit intake of free sugars

Action 25 support tobacco control ประเทศไทยมี พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 การควบคุมการสูบบุหรี่ในสถานประกอบการ และการมีคลินิกเลิกบุหรี่แก่ผู้ที่สนใจเลิกบุหรี่ แต่ในปัจจุบันบุหรี่ไฟฟ้าเป็นที่แพร่หลายในกลุ่มวัยรุ่น จึงเห็นควรให้มีการเฝ้าระวังเรื่องบุหรี่ไฟฟ้า

Action 63 Work towards integrated oral health services as part of UHC สิทธิประโยชน์ด้านทันตกรรมของทางสปสช. กรมบัญชีกลาง และสิทธิประกันสังคม เช่น โครงการฟันเทียมพระราชทาน

Action 80 Integrate electronic patient records and protect personal health data การใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานด้านทันตสาธารณสุข เช่น Application รักยิ้ม Tela dentistry และรททันตกรรมเคลื่อนที่ที่สามารถช่วยให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้ง่ายขึ้น เป็นการทำงานแบบเชิงรุกในพื้นที่

ทั้งนี้ ทันตบุคลากร ต้องมีความ SMART คือ

S: Spotter ต้องสามารถชี้ gap ที่เป็นปัญหาในพื้นที่ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในพื้นที่และตั้งเป้าหมายในการดำเนินงานในการบริการด้านทันตสาธารณสุข

M: monitoring and evaluation การติดตามและประเมินผลงานดำเนินงานสามารถกำหนดได้ในหลายรูปแบบเช่น รายเดือน รายไตรมาส

A: Advocacy ต้องมีการชี้แนะสนับสนุนหรือสนับสนุนแนวคิด แผน หรือวิธีการต่าง ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุง

R: Researcher เก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลในระดับพื้นที่ เช่น R2R EQI การสนับสนุนการทำงานวิชาการไม่ควรทำแต่งาน service อย่างเดียว ต้องมีการหาความรู้ใหม่ให้ทันต่อโลกที่เปลี่ยนแปลงไปทางด้านทันตกรรม

T: Teacher & Coacher ให้ข้อเสนอแนะ พัฒนาศักยภาพผู้เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนงานด้านทันตสาธารณสุข

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพช่องปากที่ดีโดยเฉพาะกลุ่มวัยทำงานที่มีหน้าที่ดูแลกลุ่มวัยเด็ก และ กลุ่มสูงอายุ ด้วยการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพช่องปากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปาก รวมถึงการเข้าถึงบริการทันตกรรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

บรรยาย เรื่องแนวทางการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการแบบบูรณาการ

โดย ทันตแพทย์หญิงนันทมนัส แยมบุตร ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ สำนักทันตสาธารณสุข

สำนักทันตสาธารณสุขมีเป้าหมายในการดูแลสุขภาพช่องปากคนไทย 80:20 คือประชากรอายุ 80 ปีจะต้องมีฟันถาวรใช้งาน 20 ซี่ โดยตั้งแต่วัยเด็กในการส่งเสริมดูแลสุขภาพช่องปากให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ กลุ่มวัยทำงานจะดำเนินการในการลดโรคปริทันต์อักเสบในกลุ่มสูงอายุในการเก็บรักษาฟันถาวร โดยมี Key message คือ Self-Care และ Access to care โดย Self-Care คือพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปาก เช่น การแปรงฟันก่อนนอน สูตร 2-2-2 ลดการบริโภคหวาน และประเมินช่องปากตนเองการตรวจฟันด้วยตนเองผ่านกระจกหรือการใช้ Application รักยิ้มในการตรวจช่องปากได้ และ Access to care คือ เข้ารับบริการทันตกรรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

แนวทางการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ ดังนี้

1. ให้ข้อมูลความรู้และผลที่จะได้ในการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการแก่นายจ้าง ลูกจ้าง การลดการขาดงาน ลางานจากการเจ็บป่วย หรือมีไข้จากการติดเชื้อในช่องปาก ช่วยให้มีสมาธิในการทำงานมากขึ้น สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาทางทันตกรรม

2. ยกระดับสถานประกอบการ ตามเกณฑ์การพัฒนาสถานประกอบการปลอดโรคปลอดภัย ภายใจเป็นสุข ของกรมควบคุมโรค เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้วัยทำงานในสถานประกอบการมีสุขภาพดีในทุกมิติแบบองค์รวม 1) ลดการเจ็บป่วยจากโรคต่าง ๆ 2) ลดการบาดเจ็บจากการประกอบอาชีพและสงแวดล้อม 3) มีสุขภาพจิตดี ในส่วนของเรื่องทันตกรรมอยู่ใน หมวดที่1 ปลอดโรค ข้อที่6 ส่งเสริมสุขภาพช่องปาก โดยมีข้อกำหนด คือ

2.1 สนับสนุนการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี เช่น จัดสถานที่แปร่งฟัน มีสื่อที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพช่องปาก งดจำหน่ายน้ำอัดลม หรือเครื่องดื่มรสหวาน หรือลูกอมในสถานที่ทำงาน

2.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปากให้กับผู้ปฏิบัติงาน เช่น กิจกรรมให้ความรู้ด้านสุขภาพหรือสุขภาพช่องปากผ่านเสียงตามสาย บอร์ดแจ้งข่าวสาร หรือ ไลน์กลุ่ม เฟซบุ๊ก หรือชมรมสุขภาพต่าง ๆ ในสถานประกอบการ กิจกรรมแปร่งฟันหลังอาหารกลางวัน

2.3 ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ารับการตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง สามารถแบ่งการจัดบริการได้ดังนี้

3. การประเมินความพร้อมของสถานประกอบการ

3.1 มีนโยบายเกี่ยวข้องกับสุขภาพช่องปาก เช่น นโยบายการจัดสภาพแวดล้อมในสถานประกอบการ หวานน้อยสั่งได้ โรงงานปลอดน้ำอัดลม นโยบายสนับสนุนการจัดกิจกรรมดูแลสุขภาพช่องปาก เช่น แปร่งฟันหลังอาหารกลางวัน หรือนโยบายสนับสนุนเข้ารับบริการทางทันตกรรม ตรวจสุขภาพช่องปากปีละ 1 ครั้งร่วมกับการตรวจสุขภาพประจำปี

3.2 มีการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพช่องปาก มี 3 องค์ประกอบสำคัญคือ

- สนับสนุนการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการที่เอื้อต่อการมีสุขภาพ สนับสนุน/... สื่อสารด้านทันตสุขภาพ การแปร่งฟัน การบริโภคอาหาร
- การจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปากให้กับผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ กิจกรรมให้ความรู้ด้านทันตสุขภาพ รมรงค์สร้างกระการดูแลสุขภาพช่องปาก การแปร่งฟัน
- ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ารับบริการตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4. เครื่องมือสนับสนุนการดำเนินงาน

4.1 คู่มือสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการ มาตรฐานdownload ได้จากหน้าเว็บไซต์ สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

- 4.2 หลักสูตรอบรมออนไลน์ แกนนำสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการเผยแพร่ในระบบเรียนออนไลน์ กรมอนามัย (Anamai MOOC) ภายหลังจากเรียนและผ่านการทำแบบทดสอบจะได้รับเกียรติบัตร (certificate)
- 4.3 สื่อ ภาพข่าวหรือ infographic และ Application รักยิ้ม
- 4.4 ผลักดันและพัฒนานโยบายการตรวจสุขภาพช่องปากปีละ 1 ครั้ง แก่ผู้ปฏิบัติงาน อยู่ระหว่างการดำเนินการนำเสนอเชิงนโยบายการจัดสวัสดิการตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งแก่ลูกจ้างในสถานประกอบการ ในการประชุมคณะพิจารณาแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการจัดสวัสดิการในสถานประกอบการ ครั้งที่ 1/2567 จัดโดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
5. กิจกรรมประชาสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ
 - 5.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ เดือนกรกฎาคม 2568 รูปแบบ Visual Life
 - 5.2 การติดตามผลการดำเนินงาน ผ่านแบบประเมินผลการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากวัยทำงาน ในสถานประกอบการ โดยทันตบุคลากร

บรรยาย สุขภาพช่องปากที่ดี เพียงจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัว

อาจารย์ ผศ.ดร.ลอยลม ประเสริฐศรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สถานการณ์สภาวะช่องปากของคนไทย ข้อมูลรายงานผลสำรวจ สภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 9 ประเทศไทย พ.ศ. 2566 พบความชุกของฟันน้ำนมผุก่อนวัยเรียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามอายุ โดยเด็กอายุ 3 ขวบ พบฟันน้ำนมผุร้อยละ 47, DMFT 2.5 ซึ่งต่อคน เด็กอายุ 5 ขวบ พบฟันน้ำนมผุร้อยละ 72.1, DMFT 4.6 ซึ่งต่อคน วัยทำงาน อายุ 35-44 ปี มีอัตราฟันผุที่ยังไม่ได้รับการรักษาสูง ร้อยละ 52.9 เฉลี่ย 1.6 ซึ่งต่อคน มีการสูญเสียฟันร้อยละ 83.9 เฉลี่ย 3.5 ซึ่งต่อคน ผู้สูงอายุ พบปัญหาการสูญเสียฟันมาก โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป

พฤติกรรมเสี่ยง เด็กก่อนวัยเรียน (3 - 5 ปี)

1. การบริโภคน้ำตาลสูง เด็กมักได้รับขนมหรือนมรสหวาน เช่น ขนมกรุบกรอบและน้ำผลไม้ที่มีน้ำตาลสูง โดยเฉพาะก่อนนอน ซึ่งน้ำตาลจะติดค้างในช่องปากและนำไปสู่ฟันผุ
2. การละเลยการดูแลสุขภาพช่องปาก ผู้ปกครองบางส่วนขาดความรู้หรือความใส่ใจในการแปรงฟันให้ลูกอย่างถูกวิธี หรือไม่ได้ใช้ยาสีฟันที่ผสมฟลูออไรด์ วัฒนธรรมบางพื้นที่ไม่ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพช่องปาก
3. การนอนหลับคาขวดนม การให้เด็กหลับคาขวดนมที่มีน้ำตาล เช่น นมเปรี้ยว ทำให้เกิดการสะสมของน้ำตาลในช่องปากเป็นเวลานาน

พฤติกรรมเสี่ยง เด็กวัยเรียน (12 ปี) และวัยรุ่น (15 ปี)

1. การบริโภคขนมและเครื่องดื่มน้ำตาลสูง เด็กประถมและวัยรุ่นนิยมบริโภคขนมขบเคี้ยว น้ำอัดลม และเครื่องดื่มหวาน เช่น ชาไข่มุก และน้ำผลไม้ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำตาลที่สำคัญ

2. การแปร่งฟันไม่สม่ำเสมอ เด็กในช่วงวัยนี้มักละเลยการแปร่งฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง และไม่แปร่งหลังมื้ออาหาร
3. ขาดการดูแลเชิงป้องกัน การเคลือบหลุมร่องฟันและการตรวจสุขภาพฟันในโรงเรียนยังไม่ได้รับความครอบคลุมอย่างทั่วถึง

พฤติกรรมเสี่ยง วัยทำงาน (35-44 ปี)

1. การบริโภคเครื่องดื่มร้อน-เย็นที่มีน้ำตาล-การสูบบุหรี่ เครื่องดื่ม เช่น กาแฟ ชา หรือน้ำหวานที่เติมน้ำตาลบ่อยครั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดฟันผุ การสูบบุหรี่เพิ่มความเสี่ยงของโรคปริทันต์
2. การเลื่อนการตรวจสุขภาพฟัน ผู้ใหญ่และคนวัยทำงาน มักเลื่อนการพบทันตแพทย์ เนื่องจากภาระงานหรือกลัวค่าใช้จ่าย ทำให้ปัญหาสุขภาพช่องปาก เช่น ปัญหาฟันผุหรือเหงือกอักเสบรุนแรง
3. การดูแลสุขภาพช่องปากที่ไม่สม่ำเสมอ ขาดวินัยในการแปร่งฟันหรือใช้ไหมขัดฟันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสาเหตุของการสะสมคราบจุลินทรีย์และปัญหาสุขภาพช่องปากในระยะยาว

พฤติกรรมเสี่ยง ผู้สูงอายุ (60-74 ปี)

1. การสูญเสียฟันจากการละลายในอดีต ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ดูแลสุขภาพช่องปากในช่วงวัยก่อนหน้า มักมีปัญหาการสูญเสียฟันจากฟันผุหรือเหงือกอักเสบเรื้อรัง
2. การบริโภคขนมหวานที่บ้าน ขนมหวานที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เช่น ทองหยิบ ทองหยอด และขนมไทยอื่น ๆ มักมีปริมาณน้ำตาลสูง ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ฟันผุในผู้สูงอายุ
3. ข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการทันตกรรม บางพื้นที่ขาดแคลนบุคลากรทันตแพทย์หรือบริการสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ เช่น การใส่ฟันปลอมหรือการรักษาโรคปริทันต์

หลักเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม การดูแลสุขภาพช่องปาก โดยการศึกษาพฤติกรรมและวิธีการตัดสินใจจากหลักเหตุผลในการดำเนินชีวิต

1. ทฤษฎีการให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ระยะสั้นมากกว่าผลประโยชน์ระยะยาว แม้ผลประโยชน์ระยะยาวจะมีคุณค่ามากกว่า การเชื่อมโยงกับความเสี่ยงต่อสุขภาพช่องปาก ผู้ปกครองมักให้ขนมหรือเครื่องดื่มหวานเช่น นมเปรี้ยวหรือขนมกรุบกรอบ เพื่อให้เด็กหยุดร้องไห้หรือ เป็นรางวัล โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบระยะยาวต่อฟันผุเป็นรางวัล โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบระยะยาวต่อฟันผุ การละเลยการแปร่งฟันก่อนนอน เพราะเหนื่อยล้าจากการทำงาน ส่งผลให้ ในเด็ก ฟันผุในเด็กเล็กอาจลุกลามจนต้องถอนฟันน้ำนมก่อนเวลา ทำให้ฟันแท้เรียงตัวผิดปกติ และในผู้ใหญ่ สะสมปัญหาสุขภาพช่องปาก
2. ทฤษฎีการลดค่าผลในอนาคตอย่างรวดเร็ว ทำให้คนมักละเลยผลประโยชน์ในระยะยาว เพราะมองว่าผลลัพธ์เหล่านั้นอยู่ไกลเกินไป เช่น การเลือกเลื่อนการกระทำที่มีประโยชน์ต่ออนาคต เช่น การเลือกความสบายหรือความพึงพอใจในทันทีแทนที่จะลงทุนกับผลลัพธ์ระยะยาวจากการสำรวจสภาวะสุขภาพของวัยทำงานที่อยู่ในสถานประกอบการเปรียบเทียบกับวัยทำงานที่อยู่นอกสถานประกอบการ

การปรับพฤติกรรมเพื่อลดปัญหาการไม่ไปพบแพทย์

สาเหตุของการไม่ไปพบแพทย์ คือต้นทุนการรักษา การเดินทาง เวลาคงไม่เหมาะสมขนาดความรู้เรื่องฟัน ความกลัว ปัญหาสุขภาพบางอย่าง คนไข้ไม่ทราบความรุนแรงของปัญหา หรือไม่รู้สึกเพราะยังไม่รุนแรง การแก้ไขปัญหาสามารถเปลี่ยนจุดตั้งต้น ให้คนไข้เห็นทางเลือกที่แพงๆ ก่อนค่อยขยับมาราคาถูกลง บอกข้อดีข้อเสีย จากนั้นค่อยขยับไปยังตัวเลือกที่ถูกลง เพื่อเพิ่มโอกาสการรักษา

การจัดสิ่งแวดล้อมและปรับพฤติกรรมดูแลช่องปาก เช่น การแปรงฟันและใช้ไหมขัดฟันอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ใช้มาตรการ Nudge: Reminder เช่น การติดตั้งป้ายเตือนในห้องน้ำหรือกระจก "ฟันสะอาดวันนี้ ช่วยป้องกัน ปัญหาในอนาคต" การสร้างเกมที่มีการผูกรางวัลหรือการสะสมแต้ม เพื่อส่งเสริมการมีวินัยในการแปรงฟัน

ลดการบริโภคขนมหวาน น้ำอัดลม และเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลสูง คนมักเลือกความสุขและความพึงพอใจทันทีจากรสชาติหวานของน้ำตาล และมองข้ามผลกระทบระยะยาวการบริโภคหวานที่มีน้ำตาลสูงเป็นเรื่องปกติในกลุ่มเพื่อนหรือครอบครัว รวมถึงสังคมรอบข้าง หน่วยงานสามารถส่งเสริมการจัดกิจกรรม หรือทำเป็นนโยบาย ใช้ Salient Labeling เช่น "น้ำอัดลม 1 กระป๋องมีน้ำตาลเทียบเท่า 10 ช้อนชา" สร้าง Social Norm Campaigns เช่น "ครอบครัวสุขภาพดี ลดน้ำตาลทุกวัน" ใช้ Framing Effects: เน้นข้อความว่า "น้ำเปล่า = ฟันแข็งแรง ไม่มีฟันผุ"

การลดความกลัวการรักษาทางทันตกรรม การเข้ารับการตรวจหรือการรักษาทางทันตกรรมโดยไม่เลื่อนหรือหลีกเลี่ยง ประสบการณ์การรักษาเจ็บในอดีตทำให้กลัวการเข้ารับบริการในอนาคต Framing Effects: คำขู่ หรือ ข้อมูลที่เน้นความเจ็บปวดหรือผลเสียทำให้คนมองว่าการรักษาเป็นเรื่องน่ากลัว การปรับคำพูดหรือการให้คำแนะนำแก่พนักงานใช้ Positive Framing: เน้นข้อความ "การรักษาทันสมัยไม่เจ็บและเร็วขึ้น" การเพลงผ่อนคลาย หรือการให้รางวัลเล็ก ๆ หลังการรักษา

การนัดหมายและเข้ารับการตรวจสุขภาพฟันเป็นประจำทุก 6 เดือน การพบแพทย์มักมีคนเลื่อนหรือการยกเลิก การตรวจสุขภาพฟัน เพราะรู้สึกว่าจะไม่มีความจำเป็น หรือกลัวค่าใช้จ่ายหรือผลกระทบเช่นความเจ็บปวดที่อาจเกิดขึ้นจากการรักษาสามารถส่งเสริมใช้ Default Scheduling ให้ทันตแพทย์กำหนดนัดหมายรอบต่อไปโดยอัตโนมัติ ส่งข้อความแจ้งเตือนส่วนตัว (Personalized Reminder) พร้อมข้อความสร้างแรงจูงใจ เช่น "การตรวจฟัน ช่วยป้องกันค่ารักษาใหญ่ในอนาคต" ใช้ Framing Effects: เน้นข้อความว่า "การดูแลตอนนี้ช่วยป้องกันปัญหาใหญ่ในอนาคต"

บรรยาย เรื่องการจัดกิจกรรมและบริการทันตกรรมการเพิ่มการเข้าถึงบริการทันตกรรมในกลุ่มวัยทำงาน

โดย ทันตแพทย์ชาญชัย ศานติพิพัฒน์ ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ

สาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ มีสัดส่วนทันตแพทย์ 1: 11,337 คน สถานการณ์สุขภาพ มีผู้ป่วยนอกติดอันดับ โรคที่มีปัญหาผิดปกติของโครงสร้างฟัน การเข้าถึงบริการทันตกรรมของปี 2557- 2567 กลุ่มอายุ 15 - 59 ปีเข้าถึงบริการทันตกรรมอยู่ที่ ร้อยละ 21.2 จากเดิมในปี 2557 ที่มีการเข้าถึงบริการอยู่ที่ร้อยละ 4 และสูงสุดในปี 2563 ขึ้นถึงร้อยละ 31 เนื่องจากมีการขับเคลื่อนด้วย service plan มีเป้าหมายคือการเข้าถึงบริการ โดยกำหนดไว้ที่ร้อยละ 5 ต่อปี

ปัญหาสุขภาพช่องปากกลุ่มวัยทำงาน

- ปัจจัยส่วนบุคคล ความรอบรู้ health literacy ขาดการดูแล ข้อจำกัดด้านเวลา
- ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อสุขภาพส่งผลต่อคุณภาพชีวิต สูญเสียฟัน ปวดฟันที่รบกวนการทำงาน
- ปัจจัยด้านระบบบริการ อุปสรรคของการเข้าถึงบริการ

การจัดบริการทันตกรรมและบริการสุขภาพช่องปากกลุ่มวัยทำงาน

ก่อนตั้งปี 2552 จนถึงปัจจุบันมีผู้มาใช้บริการเฉลี่ยเดือนละ 1000 ราย ให้บริการทุกกลุ่มวัย และมีช่องทางพิเศษ สำหรับกลุ่มวัยทำงานและผู้สูงอายุ จากนโยบายการดำเนินงานทันตกรรมในกลุ่มวัยทำงาน สสจ.ศรีสะเกษได้รับรถทันตกรรมเคลื่อนที่ในปี 2554 เพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านทันตกรรมในพื้นที่ที่ขาดแคลนทันตแพทย์และเครื่องมือ และสนับสนุนโครงการพระราชดำริ พอ.สว. หน่วยทันตกรรมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมวงศานุวงศ์ และหน่วยจังหวัดเคลื่อนที่เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานจึงเกิดการรวมตัวกันของทันตบุคลากรในการปฏิบัติงานสามารถให้บริการให้มากขึ้นในพื้นที่ห่างไกล

การตั้งเป้าหมายในการให้บริการ

รถทันตกรรม มีเป้าหมายในการดำเนินงานให้บริการปีละ 200 วัน หรือ 15,000 รายต่อปี เป็นเป้าหมายก่อนเกิดการระบาดของโควิด-19 โดยออกไปยังพื้นที่ที่ไม่มีทันตบุคลากรประจำ โดยผู้เข้ารับบริการส่วนมากเป็นกลุ่มเด็กนักเรียนหรือจากโรงเรียน ผู้สูงอายุ กระทั่งปี 2567 ทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษได้เข้าร่วมโครงการของสำนักงานประกันสังคมออกนโยบายของขวัญปีใหม่สำหรับผู้ประกันตน ทางกลุ่มงานทันตกรรมจึงทำโครงการ “ผู้ประกันตนฟันดีด้วยรถทันตกรรมเคลื่อนที่ ณ สถานประกอบการ” มีกำหนดการดำเนินนโยบาย 3 เดือน (ม.ค. -มี.ค. 2567) โดยมีวัตถุประสงค์คือ เป็นของขวัญปีใหม่สำหรับผู้ประกันตน และเน้นการให้บริการทันตกรรมและสุขภาพช่องปากเชิงรุกในกลุ่มวัยทำงาน และตอบสนองตาม service plan ของจังหวัดศรีสะเกษในเรื่องเพิ่มการเข้าถึงบริการ

ผลลัพธ์ที่ได้

1. เกิด Model ระบบบริการสุขภาพช่องปากเชิงรุก การดูแลสุขภาพช่องปากเชิงรุก เกิดความร่วมมือของหน่วยงานภาคเครือข่าย หน่วยงานประกันสังคม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ และสถานประกอบการ
2. วัยทำงานเข้าถึงบริการทันตกรรมเพิ่มขึ้น โดยนับเฉพาะกลุ่มสิทธิประกันสังคม
3. ขยายกลุ่มผู้รับบริการกลุ่มวัยทำงานไปยังหน่วยงานภาครัฐ
4. เกิดการบริการ fast lane การให้บริการทันตกรรมแก่หน่วยแบบกลุ่ม

แผนการดำเนินงานในอนาคต

1. โครงการดูแลสุขภาพช่องปากวัยทำงานศรีสะเกษ เพื่อพัฒนาระบบเชิงรุก และเข้าถึงบริการทันตกรรมของกลุ่มวัยทำงาน ปี 2568

2. เป็นแนวทางการจัดบริการในกลุ่มวัยทำงานโดยพิจารณาจากปัญหาที่ทำให้เกิดการเข้ารับบริการต่ำ เพื่อทำให้เกิดระบบบริการที่เข้าถึงได้ง่ายขึ้น บูรณาการกับโปรแกรมสุขภาพอื่นในสถานประกอบการ
3. ออกแบบกิจกรรม โดยร่วมกับ service และส่งเสริมป้องกันร่วมกันโดยพิจารณาจากบริบทของสถานประกอบการการใช้เทคโนโลยีช่วยในการให้บริการ
4. การค้นหา key man และ key person ในการสนับสนุนให้เกิดการสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก

แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติรูปแบบ world cafe ออกแบบ “สถานประกอบการหุ่นดี สุขภาพช่องปากดี”

กลุ่มที่ 1 การจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ

กิจกรรม	ภาคีเครือข่าย/ผู้สนับสนุน	ทรัพยากร
ชมรมหวานน้อย - พนักงานทานหวานลดลง - ร้านค้าได้ยอดขายเพิ่มขึ้น	ผู้ประกอบการร้านอาหารและ ผู้บริหาร/ HR/จป/ แกนนำสุขภาพ	ประชาสัมพันธ์ สื่อสารชักจูงใช้คุปอง ส่วนลดเมื่อสั่งหวานน้อย
แปรงฟันล่าแต้ม การรณรงค์ให้มีการแปรงฟันหลัง อาหารกลางวัน	ผู้บริหาร/ HR/จป/ แกนนำสุขภาพ	ประชาสัมพันธ์ ใช้แบบประเมิน check list และให้แต้มการแปรงฟัน และเก็บ ข้อมูล พร้อมประกาศชื่นชมหรือรางวัล/ เกียรติบัตร
ประสุขภาพฟันดี ฟันสะอาดเหงือกแข็งแรง วัดผลโดยมีสุขภาพฟันดี และไปใช้ บริการทันตกรรม ตามสิทธิประโยชน์ น้อยปี 1 ครั้ง	ผู้บริหาร/ HR/จป/ แกนนำสุขภาพ	การให้ใบประกาศนียบัตร หรือรางวัล ชื่นชม
ประกวดคลิป ส่งเสริมสุขภาพช่องปาก	ผู้บริหาร/ HR/จป/ แกนนำสุขภาพ/ ทันตบุคลากร	สนับสนุนเครื่องมือ หรือเทคนิคการถ่าย ทำการติดต่อให้แนวทางการสร้างcontent
บูธ/ช่องทางสื่อสารด้าน สุขภาพช่องปาก/จดหมายข่าว	ผู้บริหาร/HR/จป/ แกนนำสุขภาพ/ทันต บุคลากร	- สื่อสนับสนุนจากทางสำนักทันต สาธารณสุข - ทันตบุคลากรในพื้นที่

• กลุ่มที่ 2 การจัดสิ่งแวดล้อมด้านการบริโภคอาหาร และทำความสะอาดช่องปาก

กิจกรรม	ภาคีเครือข่าย/ผู้สนับสนุน	ทรัพยากร
จัดสถานที่แปรงฟัน ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านช่อง ปากในจุดที่พบเห็นได้ง่าย เช่น ห้องน้ำ	ผู้บริหาร/HR/จบ/ แกนนำสุขภาพ/ ทันตบุคลากร	- สื่อสนับสนุนจากทางสำนักทันตสาธารณสุข - ทันตบุคลากรในพื้นที่
จัดให้ความรู้ด้าน ลด หวาน มัน เค็ม การติดป้ายให้ความรู้ และการ จัดวางชั้นของเครื่องดื่ม ให้ เหมาะสมพร้อมติดป้ายบอกปริมาณ น้ำตาล ติดตั้งจุดกดน้ำเปล่า การตั้งจุดกดน้ำเปล่าในบริเวณ ออฟฟิศเพื่อลดการกินน้ำหวาน กลุ่มโลจิสติก การให้ความรู้ การทำ ความสะอาดช่องปาก	ผู้บริหาร/HR/จบ/แกนนำสุขภาพ/ ทันตบุคลากร/ผู้ประกอบการ ร้านค้า ร้านอาหาร	- สื่อสนับสนุนจากทางสำนักทันตสาธารณสุข - ทันตบุคลากรในพื้นที่ - สนับสนุนที่เก็บแปรงสีฟัน
ร้านค้าสวัสดิการ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ช่องปากที่มี คุณภาพ	ผู้บริหาร/HR/จบ/ แกนนำสุขภาพ/ ทันตบุคลากร/ผู้ประกอบการ ร้านค้า ร้านอาหาร	จัดจำหน่าย ยาสีฟันที่มีส่วนผสมของ ฟลูออไรด์ และอาหารทางเลือก
ห้องพยาบาล การให้ความรู้ด้านช่องปาก โรคที่ ควรเฝ้าระวัง เช่น โรคฟันผุ ปริทันต์ อักเสบ และมะเร็งช่องปาก	ผู้บริหาร/HR/จบ/ แกนนำสุขภาพ/ ทันตบุคลากร	- สื่อสนับสนุนจากทางสำนักทันตสาธารณสุข - ทันตบุคลากรในพื้นที่

• กลุ่มที่ 3 การจัดการบริการตรวจสุขภาพช่องปาก

กิจกรรม	ภาคีเครือข่าย/ผู้สนับสนุน	ทรัพยากร
การใช้ application เพื่อนัดช่วงเวลาในการทำฟันกับสถานประกอบการ	ผู้บริหาร/HR/จป./แกนนำสุขภาพ	ประชาสัมพันธ์ สื่อสารชักจูงใช้คู่มือส่วนลดเมื่อสั่งหวานน้อย
การจัดโปรแกรมชั้นการดูแลและตรวจช่องปากกับสถานบริการ เช่น การเสตมปีให้กับพนักงานที่ทำงานที่ ทำกิจกิจส่งเสริมช่องปาก ทั้งกับสถานประกอบการและไปตรวจฟันหรือรักษา กับทางหน่วยบริการ	ผู้บริหาร/ HR/จป./แกนนำสุขภาพ	ประชาสัมพันธ์ ใช้แบบประเมินcheck list และให้แต้มการแปรงฟัน และเก็บข้อมูล พร้อมประกาศชื่นชมหรือมอบรางวัล/เกียรติบัตร
ภาพฟันดี ฟันสะอาดเหงือกแข็งแรง วัตถุประสงค์โดยมีสุขภาพฟันดี และไปใช้บริการทันตกรรม ตามสิทธิประโยชน์อย่างน้อยปี 1 ครั้ง	ผู้บริหาร/ HR/จป./แกนนำสุขภาพ	การให้ใบประกาศนียบัตร หรือรางวัลชื่นชม
การปรึกษา ทันตแพทย์ผ่านระบบ Teledent หมอพร้อม	ผู้บริหาร/HR/จป./แกนนำสุขภาพ/ทันตบุคลากร	อุปกรณ์ ให้ทางสถานประกอบการและทันตบุคลากร ในพื้นที่ประสานกับสถานประกอบการให้การกำหนดช่วงเวลา ในการปรึกษา หรือ การติดตามผลการตรวจรักษาช่องปาก
การจัดการบริการแบบ เหมาะๆ คือการทำข้อตกลงในการจัดโปรแกรมชั้นการ ให้บริการทันตกรรมจาก หน่วยบริการของเอกชน หรือ คลินิกทันตกรรม	ผู้บริหาร/HR/จป./แกนนำสุขภาพ/ทันตบุคลากร	ทันตบุคลากรในภาคเอกชน
การลงพื้นที่ตรวจสถานประกอบการแบบบูรณาการทีม โดยการขอความช่วยเหลือจากหน่วยบริการใกล้เคียง	ผู้บริหาร/HR/จป./แกนนำสุขภาพ/ทันตบุคลากร	เครื่องมือ บุคลากร และทันตบุคลากร ในการวางแผนการตรวจสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการ

อภิปราย เรื่องบทบาทของ HR/จป. ในสถานประกอบการกับการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก โดย นางอชราญ แสงวิโรจน์กุล บริษัท ทลีจีย่า (ประเทศไทย) จำกัด และนางสาวละดาวรรณ ยศสูงเนิน บริษัท เวสเทิร์น ดิจิตอล สตอเรจ เทคโนโลยีส์ (ประเทศไทย)

บริษัท ทลีจีย่า (ประเทศไทย) จำกัด

เป็นบริษัทที่ประกอบการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ เป็นการบริหารแบบโอบออล 30 สาขาทั่วโลก บริษัทเห็นความสำคัญเรื่องการดูแลสุขภาพของพนักงานจึงมีนโยบายการดูแลและสุขภาพของพนักงาน ทั้งทางกาย ทางใจ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงาน ในเรื่องของทันตกรรมเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยได้รับความสนใจจากพนักงานดังนั้นการดำเนินกิจกรรมในช่วงแรกก็ยากในการสร้างองค์ความรู้ด้านช่องปาก ซึ่งช่องทางการเข้าถึงหน่วยบริการระหว่างสถานประกอบการ ส่วนของบริษัทคิดว่าบริษัทหรือสถานประกอบการที่มีความต้องการให้พนักงานมีสุขภาพดี การติดต่อประสานงานโดยตรงกับกลุ่มทรัพยากรบุคคล หรือ HR ในสถานประกอบการนั้นจะช่วยให้มีการพูดคุยหรือการนำเสนอโครงการสุขภาพแก่ผู้บริหารได้ง่ายขึ้น ซึ่งทางบริษัท ทลีจีย่า มีการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการตั้งแต่ปี 2554 ถึงปัจจุบัน

การดำเนินงานด้านสุขภาพ และสุขภาพช่องปากผ่านเครือข่ายในนิคมอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการขับเคลื่อนการดูแลช่องปากอย่างเป็นรูปธรรม คือ การวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพเขียนวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้บริหารอนุมัติแผนงาน เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วทาง Hr.หรือ จป.ที่รับผิดชอบจะดำเนินงานโดยการประสานงานกับทันตแพทย์หรือโรงพยาบาลในพื้นที่ คือโรงพยาบาลหนองใหญ่ จ.ชลบุรี ว่ามีความประสงค์ต้องการให้พนักงานได้รับการตรวจฟัน ก็ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีเป็นพี่เลี้ยงและช่วยให้ความรู้และส่งเสริมการตรวจสุขภาพช่องปาก และการทำฟันให้กับพนักงานในบริษัททั้งในส่วน of Office และทางนิคมอุตสาหกรรม โดยมีกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านช่องปาก จัดกิจกรรมตอบคำถามความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่พนักงานชอบมาก และการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานลูกอมของพนักงาน พบว่ามีพฤติกรรมการทำงานลูกอมระหว่างการทำงานลดลง ในการดูแลช่องปากรวมทั้งการประชาสัมพันธ์เรื่องการรับบริการทันตกรรมตามสิทธิประกันสังคม 900 บาทก่อนและของพนักงานโดยบริษัทมีสวัสดิการเพิ่มให้อีกคนละ 2,000 บาท พนักงานมีความสนใจและไปใช้สิทธิการทำฟันมากขึ้น และเข้าร่วมกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารมากขึ้น การจัดสิ่งแวดล้อมการติดสื่อประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ด้านช่องปากหรือด้านสุขภาพอื่นๆ รวมทั้งเรื่องหวานน้อยส่งได้ในโรงอาหารและร้านกาแฟในโรงงาน จะมีการติดป้ายลดน้ำตาลในตู้แช่เย็นและเมนูสุขภาพ และจุดแปรงฟันที่เพียงพอสำหรับพนักงานและความรู้ด้านการแปรงแท้

ปัจจัยความสำเร็จคือ วัฒนธรรมองค์กรแบบครอบครัวเดียวกัน และให้ความสำคัญกับพนักงาน employee first customer second และได้รับ โฉ่เงินจากโครงการ “สถานประกอบการปลอดโรค ปลอดภัยกายใจ เป็นสุข” ของกรมควบคุมโรค

บริษัท เวสเทิร์น ดิจิตอล สตอเรจ เทคโนโลยีส์ (ประเทศไทย)

บริษัท เวสเทิร์น ดิจิตอล สตอเรจ เทคโนโลยีส์ (ประเทศไทย) มีพนักงานประมาณ 8,000 คน การดูแลพนักงานในเรื่องสุขภาพเป็นนโยบายหลักของทางบริษัท หากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี มีกิจกรรมเรื่องสุขภาพ ก็จะมี

การประสานงานเข้ามา ซึ่งทางบริษัทได้ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้านส่งเสริมสุขภาพทุกอย่างเสมอมา จึงมีความสนิทสนมกับทางบุคลากรสาธารณสุข ในเรื่องของช่องปากเอง ทางบริษัทได้มีโอกาสเข้าร่วมการฝึกอบรมการส่งเสริมสุขภาพช่องปากในสถานประกอบการเมื่อ ปี 2567 ที่ผ่านมาจึงนำไปขยายกิจกรรม โดยเขียนโครงการขึ้นไปเสนอยังผู้บริหาร เมื่อได้รับการอนุมัติก็จะดำเนินจัดกิจกรรมโดยประสานกับทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี หรือโรงพยาบาลในพื้นที่มาช่วยดำเนินการ

การดำเนินงานด้านสุขภาพ ทางสสจ. ปราจีนบุรี ได้แนะนำโครงการ “สถานประกอบการปลอดโรค ปลอดภัยกายใจ เป็นสุข” ทางบริษัทได้เข้าร่วมการอบรมและศึกษาเกณฑ์การประกวด พบว่า ในด้านสุขภาพอื่น ๆ ทางบริษัทได้ทำเป็นประจำ ยกเว้น เรื่องสุขภาพช่องปาก จึงได้ขออนุมัติผู้บริหารเข้าร่วมโครงการดังกล่าว และได้ดำเนินโครงการมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 9 ปี ถึงปีปัจจุบัน ซึ่งความสำเร็จในการดำเนินการโครงการ คือ การวางแผนเพื่อสุขภาพของพนักงานตลอดทั้งปี เสนอผู้บริหารเพื่อพิจารณาอนุมัติงบประมาณ และดำเนินการส่งเสริมสุขภาพตามแผนที่วางไว้ รวมถึงแผนจัดกิจกรรมดูแลสุขภาพช่องปาก เช่น การให้ความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก การออกบูธ road show แจกของรางวัลการดูแลสุขภาพช่องปาก หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพช่องปาก ในโรงงาน และทำสรุปรายงานผลการดำเนินกิจกรรม เพื่อพิจารณาของงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมในครั้งถัดไป ข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมคือ พนักงานจำนวนมากและมีการผลิตหลายโรงเรือน จึงยากในการบริหารจัดการให้พนักงานทุกคนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ จึงต้องกำหนดเป้าในการเข้าร่วมกิจกรรมของแต่ละโรงเรือนเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ โดยไม่กระทบเวลาการทำงาน โดยเฉพาะช่วงที่มีงานเร่งด่วน และเพิ่มสวัสดิการค่ารักษาด้านทันตกรรมจำนวน 2,000 บาทนอกเหนือจากสิทธิประกันสังคม และการจัดสิ่งแวดล้อมโดยจุดแปรงฟันมากกว่า 200 จุดสำหรับการแปรงฟันทั้งภายในอาคารตามกฎหมายกำหนดและภายนอกอาคารโดยเริ่มตั้งแต่ช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งพนักงานมีความพึงพอใจมากและการติดสื่อประชาสัมพันธ์ความรู้การดูแลสุขภาพช่องปากบริเวณจุดแปรงฟัน จุดสูบบุหรี่ตามที่กฎหมายกำหนด ป้ายหวานน้อยสั่งได้ในโรงอาหารตามร้านอาหารทุกร้านที่ขาย โดยเฉพาะการบริหารจัดการร้านค้า ได้มีการควบคุมร้านสะดวกซื้อในโรงงาน โดยเฉพาะควบคุมการจำหน่ายลูกอม รวมทั้งการขอให้ร้านสะดวกซื้อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสีฟันที่มีส่วนผสมของฟลูออไรด์เท่านั้น และจัดเรียงผลิตภัณฑ์การดูแลสุขภาพช่องปากให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย ความภาคภูมิใจบริษัท คือ การได้รับรางวัลโล่ทองต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 9 ปี ของโครงการ “สถานประกอบการปลอดโรค ปลอดภัยกายใจ เป็นสุข” กรมควบคุมโรค และในปี 2567 ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการส่งเสริมสุขภาพช่องปากประเภทการประกวดคลิป video หัวข้อ “วัยทำงานฟันดี ชีวิตดีดี” สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

บรรยาย เรื่อง “Application รักยิ้ม” เครื่องมือสร้างความรอบรู้ และเฝ้าระวังสภาวะช่องปากตนเอง

โดย ทันตแพทย์พุลพุกษ์ โสภารัตน์ ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ สำนักทันตสาธารณสุข

Mobile Health App: The Future of Health "เทคโนโลยีสุขภาพเคลื่อนที่ (mHealth) คือการผสมผสานของแอปพลิเคชันมือถือและการสื่อสาร" เพื่อพัฒนาการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการป้องกันโรค การเจ็บปวด ของโรคในช่องปาก ส่วนมากเรื้อรัง และมักไม่แสดงอาการในระยะแรก ผู้ป่วยที่แสดงอาการ เจ็บ ปวด เสียหาย คืออยู่ในภาวะที่เป็นหนักแล้ว และการรักษาเมื่อมีอาการเจ็บปวด มีค่าใช้จ่ายสูง และเสียเวลา จากสถานการณ์การเข้าถึง

บริการทันตกรรมของประชาชนไทย อยู่เพียงร้อยละ 10 เป็นข้อมูลตั้งแต่ ปี 2562 - 2566 ประเทศไทยมีอัตราการใช้ social สูง โดยใช้เวลา เฉลี่ย 7 ชั่วโมง 58 นาที ต่อวัน จึงเป็นแนวทางในการพัฒนาเทคโนโลยีให้เหมาะสม ให้มีความรอบรู้ ด้านช่องปาก และเพิ่มการเข้าถึงบริการทันตกรรมง่ายขึ้นผ่านการใช้ application รักยิ้ม

การใช้ Application รักยิ้ม การลงทะเบียน 3 ขั้นตอนคือ

1. Identified คือการกำหนดตัวตน เพื่อแยกแยะผู้ใช้แต่ละคนออกจากกัน และสร้างบัญชีผู้ใช้ที่เป็นเอกลักษณ์
2. Authentication คือการพิสูจน์ตัวตน เพื่อยืนยันว่าผู้ใช้บริการนั้นมีตัวตนจริง
3. Authorized คือการอนุญาตให้เข้าถึงเพื่อกำหนดว่าผู้ใช้แต่ละคนมีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลหรือฟังก์ชันไหนได้บ้าง การขับเคลื่อนงาน
4. การลงทะเบียนเพื่อความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลผ่านระบบ ThaiD สามารถ download ผ่านทาง Apps Store และ Google play

แนวทางการใช้งานสำหรับประชาชน

1. selfcare ใช้ดูแลตนเองและครอบครัว
 - Assessment การประเมินช่องปาก ใช้ข้อความถาม การถ่ายภาพฟันรอยโรค
 - Talk with Chatbot
 - Know your oral self
2. consult my dentist
3. Resource data

บรรยาย เรื่องการพัฒนาระบบการจัดบริการในกลุ่มผู้ประกันตน

โดย นายภาณุวัฒน์ ยิ้มพงษ์ นักวิชาการแรงงานชำนาญการ สำนักสิทธิประโยชน์ สำนักงานประกันสังคม
สิทธิประโยชน์กรณีทันตกรรมในกลุ่มผู้ประกันตน

สิทธิประโยชน์ 7 กรณี กองทุนประกันสังคม กรณีเจ็บป่วยประสบอันตรายอันไม่เนื่องมาจากการทำงาน เช่น การรักษาทางทันตกรรม คลอดบุตร และกองทุนเงินทดแทนเป็นการเจ็บป่วยประสบอันตรายเนื่องมาจากการทำงาน กรณีเจ็บป่วย ทุพพลภาพ ว่างาน ชราภาพ สงเคราะห์บุตร และตายมีตามมาตรา 33 จำนวน 12.06 ล้านคน และมาตรา 39 จำนวน 1.72 ล้านคน

สิทธิประโยชน์กรณีทันตกรรม กรณีทันตกรรมเป็นกลุ่มโรคและบริการทางการแพทย์ที่ไม่คุ้มครอง ยกเว้นการรับบริการทางการแพทย์ ดังต่อไปนี้

- กรณีทันตกรรม อุดฟัน ซุดหินปูน ถอนฟัน ผ่าฟันคุด อยู่ภายใต้สิทธิประโยชน์ทางทันตกรรม 900 บาท
- กรณีฟันเทียมถอดได้ ใส่ฟันเทียมชนิดถอดได้บางส่วน 1-5 ซี่ เบิกได้เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 1,300 บาท
- ใส่ฟันเทียมชนิดถอดได้บางส่วนมากกว่า 5 ซี่ เบิกได้เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 1,500 บาท
- ใส่ฟันเทียมชนิดถอดได้ทั้งปาก บนหรือ ล่าง เบิกได้เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 2,400 บาท
- ใส่ฟันปลอมชนิดถอดได้ทั้งปากทั้งบนและล่าง เบิกได้เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 4,000 บาท

การเบิกจ่ายน้บระยะเวลา 5 ปี จากวันที่ใส่ฟันเทียม

การเข้ารับบริการทางการแพทย์กรณีทันตกรรม

- **กรณีเทียมชนิดถอดได้** ผู้ประกันตนเข้ารับบริการใส่ฟันเทียมในสถานบริการของรัฐหรือเอกชน ผู้ประกันตนต้องสำรองจ่ายก่อน จากนั้นสามารถเบิกค่าใช้จ่ายตามที่จ่ายจริงกรณีใส่ฟันเทียม ณ สำนักงานประกันสังคม 138 แห่งทั่วประเทศ
- **กรณีทันตกรรม** อุดฟัน ขูดหินปูน อุดฟันและผ่าฟันคุด โดยสามารถเข้ารับบริการทันตกรรมได้ที่สถานพยาบาลตาม MOU ไม่ต้องสำรองจ่ายภายในงบประมาณ 900 บาท สถานบริการที่ทำ MOU กับสำนักงานประกันสังคมจำนวน 15,669 แห่ง แบ่งเป็นหน่วยงานรัฐ 10,654 แห่ง และเอกชน 5,015 แห่ง โดยสามารถตรวจสอบสถานพยาบาลที่ทำ MOU กับสำนักงานประกันสังคมได้ที่ <https://edenth.sso.go.th> หากเข้ารับบริการทันตกรรมในสถานพยาบาลอื่น ผู้ประกันตนต้องสำรองจ่าย และสามารถนำมาเบิกจ่ายตามจริงไม่เกิน 900 บาทผ่านระบบออนไลน์ MOU ฉบับใหม่ที่เริ่มใช้ดำเนินการในปี 2567 ประกอบไปด้วยสถานบริการทันตกรรมภายใต้สถานพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข สถานพยาบาลภายใต้สังกัดกระทรวงกลาโหม สถานพยาบาลที่เป็นสถานศึกษาหรือโรงเรียนแพทย์ที่ทำข้อตกลงกับสำนักงานประกันสังคม และสถานพยาบาลคลินิกเอกชน ที่มีที่ตั้งสถานพยาบาล 5,015 แห่งและรถทันตกรรม 23 คัน

(นางสาวเบญญาภา รูปพุดชา)

ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางสาวนันท์มนัส แยมบุตร)

ผู้ตรวจรายงานการประชุม